

КОГНІТИВНА СУТНІСТЬ ПЕРЕБИВАННЯ МОВЛЕННЯ

У статті досліджено когнітивні основи перебивання мовленнєвої інтеракції. У ході дослідження перебивання мовлення розглядалось в рамках теорії інференції, яка протиставляється теорії коду та емоційного резонансу. Результати дослідження підкріплені прикладами діалогічного мовлення з кінофільмів та творів сучасних британських та американських авторів ХХ – початку ХХІ століття. Наприкінці статті подано висновки та сформульовано перспективи подальшого дослідження перебивань у мовленнєвій інтеракції.

Ключові слова: перебивання, теорія інференції, теорія коду, інференційна комунікація, остенсивна комунікація, остенсивно-інференційна комунікація, інтенція, емоційний резонанс.

Постановка проблеми. У 80-х роках ХХ століття у царині лінгвістичних розвідок набуває популярності когнітивних підхід. Зазначений підхід базується на методах, які враховують когнітивні аспекти комунікації, а саме: мислення, процеси сприйняття інформації, її розуміння та пояснення, обробку та зберігання, продукування нової інформації. Зауважимо, що Уїлсон та Шпербер [1] вважають, що в останні роки прагматична парадигма поступово зливається із когнітивною та стає її частиною. На нашу думку, прагматика ні в якому разі не розчинилася в когнітології. Обидві парадигми перегукуються одна із одною, конвергують, доповнюють одна одну, переплітаються: когнітивна парадигма не може існувати без соціального фактору, стратегій і тактик поведінки, що є невід'ємними елементами прагматики, а когнітивні процеси, у свою чергу, зумовлюють вибір тих чи інших мовних засобів та одиниць, яких вимагає комунікативна взаємодія. Крім цього, прагматика є "ключем до інтегрованого розуміння життя, поведінки, когніції та комунікації" [2: 36]. У нашому дослідженні, вивчаючи когнітивні основи перебивання мовленнєвої інтеракції, важливо також враховувати прагматичну складову комунікації. Через це для нашого дослідження більш релевантним буде розглядати когнітивні основи перебивання мовленнєвої взаємодії у зв'язку із прагматичними особливостями комунікації, але ні в якому разі не об'єднуючи обидві парадигми у одну. Більше того, вивчення когнітивних основ перебивання мовленнєвої інтеракції допоможе зрозуміти істинну природу цього явища.

Аналіз досліджень і публікацій. Специфіку перебивань та особливості їх застосування у мовленнєвій взаємодії досліджували такі учені як К. Мурата, Дж. Голдберг, К. Кеннеді, К. Кемден, Х. Сакс, Е. Щеглоф, Г. Джефферсон, У. Зімерман, К. Уест, С. Мюррей, Ф. Локал, А. Грінвуд, Д. Теннен, а також це питання знаходить висвітлення у працях Т. М. Ніколаєвої, Н. І. Формановської, І. В. Грошева, С. Ю. Тюріної, В. І. Шаховського та ін У сучасних комунікативних студіях перебивання тлумачать як комплекс інтервентивних мовленнєвих дій у рамках комунікативного процесу, спрямованих на досягнення комунікативної мети за допомогою мовних засобів вираження змісту. Втім, все ще недостатньо вивченою є когнітивна сутність цього явища, що і зумовлює **актуальність** нашого дослідження.

Метою нашого дослідження є вивчення когнітивної сутності перебивання мовленнєвої інтеракції. Матеріалом дослідження слугуватимуть фрагменти діалогічного дискурсу з кінофільмів та творів сучасних британських та американських авторів ХХ – початку ХХІ століття.

Виклад основного матеріалу. Когнітивний підхід до розгляду комунікації допомагає зрозуміти процеси породження мовлення, особливості його інтерпретації та реакцію на мовлення комунікативного партнера, і, як наслідок, розкриває сутність когнітивних основ та особливості ментальних схем перебивання мовленнєвої інтеракції.

Вивчаючи перебивання мовлення ми спираємося на "теорію інференції" (*inference theory*), а не на просто "теорію коду" (*code theory*). У теорії інференції ми не виключаємо повністю модель коду, проте основною особливістю "теорії інференції" є те, що вона розглядає будь-яке висловлення з позицій наміру мовця, а стрижневою характеристикою комунікативної взаємодії мовця і слухача є намагання останнього зрозуміти наміри мовця. Звідси маємо поняття "інференційної комунікації" (*inferential communication*) [1]. Синонімом інференційної комунікації є терміни "остенсивна комунікація" (*ostensive communication*) та "остенсивно-інференційна комунікація" (*ostensive-inferential communication*). Остенсивно-інференційна комунікація за Д. Шпербером та Д. Уїлсон є типом комунікації, за якої "адресат за допомогою доступних йому засобів вираження намагається довести свої інформативні наміри до свідомості адресата, який, у свою чергу, ґрунтуючись на отриманій інформації, проводить необхідні висновки про інформативні наміри адресанта" [1: 230]. Зауважимо, що модель коду безумовно включена у вербальний процес комунікації за теорією інференції, проте інтенції мовця висувуються на перший

план за Ostenсивно-інференційної комунікативної взаємодії. Іntenції ми розуміємо як ментальне уявлення про бажаний стан речей.

Кожен мовець є унікальним з точки зору його внутрішнього когнітивного багажу. Відтак, одну і ту ж ситуацію адресант та адресат можуть бачити по-різному. Аби комунікативна взаємодія між мовцем та слухачем відбулася, їхні прагматичні та когнітивні простори повинні нехай і не накладатись, проте мати дещо спільне. Передача інформації – це не базова мета учасників комунікації. Основною ціллю, на нашу думку, є зміна когнітивного світу адресата повідомлення. В межах "теорії інференції" така зміна відбувається наступним чином: мовець вкладає певне значення у своє повідомлення, демонструє свої іntenції, робить усе можливе, щоб його повідомлення було сприйнято та розпізнано вірно. Більше того, своїм висловленням адресант намагається викликати певну реакцію у адресата. Розглянемо детальніше запропоновану модель комунікативної взаємодії на прикладі перебування мовлення:

00:17:59 George: *Oh, c'mon Brearley. Just having a little fun. And I know you're a New Yorker, but in Alabama, when someone interrupts their nightly jog to jump into the gulf to save our well-toned ass, we say 'thank you'.*

00:18:12 Zoe: *(can't help being charmed) Fine. Thank you.*

They stare at each other for a loaded beat. Then, George seems conflicted...

00:18:18 George Tucker: **(a)** *Well, I should...*

00:18:21 **(b)** *Zoe: Sure.*

Zoe turns to walk away, George hesitates, then, catches up [3].

Важливим для розуміння будь-якої ситуації є знання контексту, що є запорукою достовірного судження про правильність вживання лінгвістичних знаків та коректної інтерпретації. У запропонованому прикладі з контексту ми дізнаємося, що розмова відбувається між чоловіком (Джорджем) та жінкою (Зої), які, до речі, лише тільки познайомились. Коли розмова заходить у глухий кут, Джордж Такер не знає, як її завершити (а). Зої стають зрозумілими іntenції Джорджа, і вона перебуває чоловіка, не змушуючи його ніяковіти (б). У цьому випадку іntenції Джорджа розпізнані вірно, а перебування мовлення допомагає успішно завершити комунікативну взаємодію.

Розглянемо ще один приклад:

Tanner rose as the two detectives walked in. "Good morning, gentlemen."

Earl Greenburg said, (a) "Good morning. We're–"

(b) *"Yes, I know who you are. Detectives Earl Greenburg and Robert Praegitzer." They shook hands. "Sit down, please." The detectives took seats. Praegitzer was staring at the swiftly changing, worldwide pictures on the profusion of television sets [4: 108].*

У проілюстрованому прикладі діалогічного дискурсу когнітивні простори детективів та Теннера Кінслі в межах наведеного ситуативного фрагменту співпадають. Когнітивний контекст цієї групи людей є спільним, адже і детективи, і Кінслі розуміють, про що йде мова на цьому проміжку комунікативного потоку. Зазначимо, що когнітивний контекст слідом за М. М. Болдиревим ми розуміємо як "моделі культурно-зумовленого, канонізованого знання, яке є загальним, принаймні, для частини мовленевої спільноти" [5: 40]. Таким чином, на синтаксичному рівні спрацьовує закон економії мовних одиниць, а на когнітивному – відбувається зміна когнітивного світу адресата перебування. Тобто, та іntenція, яку мав детектив Грінбург, не втілилась. Йому не вдалось представитись Теннеру Кінслі (а), адже це представлення і все, що могло разом із ним звучати, не мало великої комунікативної ваги для подальшого протікання розмови. Через це Теннер перебуває детектива (б), і сам повідомляє, що йому відомо, що люди, які до нього прийшли, – детективи Ерл Грінбург та Роберт Пріджіцер. Ця інформація з уст Теннера має більше комунікативне значення, адже він дає знати детективам, що між ними вже існує спільна когнітивна площина, що полегшує подальшу комунікативну взаємодію.

Наголосимо на тому, що неодмінною умовою точного прояву комунікативних іntenцій є установка на комунікативну взаємодію в рамках коректної, аттитудно-релевантної інформації, позаяк комунікантам буде досить складно порозумітись один із одним. Безперечно, виконання зазначеної умови залежить від комунікативної компетенції мовця. Досить часто причиною перебувань може бути і непорозуміння, в основі якого лежить нерозуміння адресатом повідомлення іntenцій адресанта. Проаналізуємо уривок діалогічного дискурсу, що містить явище перебування:

(a) *"I love him so much, but he's done this terrible thing and–"*

(b) *"And what thing was that?"*

(c) *"He . . . molested my granddaughter. His niece. Went to prison for it. And he's suffering in there. The other inmates, and some of the guards, have made him a target, okay? Made his life in there a living hell" [6: 107–109].*

У наведеному фрагменті діалогу розмова відбувається між двома чоловіками. Один із них розповідає про своє сімейне горе. Чоловікові спочатку дуже важно поділитися страшними і, одночасно, принизливими подробицями із життя його сина, тому він заміняє вчинки сина виразом "він скоїв жахливу річ" (а). Слово *річ* (*thing*) вводить в оману його комунікативного партнера, тому іntenції

адресанта і, як наслідок, ціле повідомлення стають незрозумілими адресату мовлення, що змушує останнього перебити свого партнера. У цьому випадку також спрацьовує механізм Принципу Кооперації, який реалізовується за допомогою включення лексичної одиниці *thing* у репліки обох комунікантів. Перебивання з боку комунікативного партнера змушує чоловіка розповісти усю правду про свого сина (с).

Особливістю інференційної комунікації можемо відзначити те, що усі процеси інферування значення відбуваються на підсвідомому рівні, автоматично, і закладені у когнітивній природі індивіда. Ми схиляємося до думки Д. Шпербера та Д. Уїлсон, які вважають, що саме когнітивна природа особистості допомагає їй миттєво інферувати, вивести інформацію [7], що відрізняє їх бачення інференційної комунікації від бачення теорії інференцій за Г. П. Грайсом, який притримується думки, що інферування значення відбувається на свідомому рівні [8: 230]. Аби підтвердити нашу думку, розглянемо приклад:

Tanner, walking down the hallway, saw what was happening and a panicky look came over his face. He ran over to the two men and looked down at his brother.

(a) *"What the hell is going on?"*

Stanford said, (b) "There's been an accident and –"

(c) *"What kind of accident?" Tanner was screaming like a madman. (d) "What have you done to my brother?" People were starting to gather around. "Call 911. Never mind. We haven't time for that. We'll get him to the hospital in one of our cars" [4: 129].*

Як ілюструє наведений приклад, ситуація є доволі емоційно напруженою: з братом Теннера Кінслі Ендрю стався нещасний випадок під час експерименту, за якого з ним перебували двоє колег – Стенфорд та Уолкер. Щось пішло не так, як було заплановано, і стався вибух, під час якого постраждав Ендрю Кінслі. Коли Теннер побачив, що сталося, його охопила паніка. Він не міг до кінця досягнути усю ситуацію. Запитавши у розпачі, що сталося (а), він не вислухав Стенфорда до кінця, адже швидко зрозумів, яку інформацію той йому хоче повідомити. Швидко інферуючи повідомлення Стенфорда (b), Теннер перебиває його (с), спочатку не розуміючи, що за аварія трапилась і що Стенфорд та Уолкер могли зробити з його братом (d). Проте Теннер Кінслі швидко себе опановує, розуміючи, що втрачає дорожній час, та відвозить брата до лікарні. Ми вважаємо, що перебивання комунікативного партнера (с) відбувається підсвідомо як дуже швидка реакція на отриману інформацію від комунікативного партнера. На певному етапі репліки Стенфорда Теннер виводить ту інформацію, яку Стенфорд мав на меті розкрити, а через це можемо вважати, що інтенція Стенфорда є втіленою. Перебивання Теннера також сприйняте його комунікативними партнерами вірно, адже ні Стенфорд, ні Уолкер не продовжують говорити після перебивання Теннером. Будь які розмови у цьому випадку були б непотрібною тратою часу, та й Теннер у такому емоційному стані нічого не здатен був слухати.

Якби процес інферування відбувався свідомо, то на нашу думку, в багатьох ситуаціях реакція адресата мовлення вимагала б більшого часу для її появи. А це повністю суперечить існуванню явища перебивання як такого. Уся суть перебивання мовленнєвої інтеракції полягає в тому, що перебивання є швидкою, миттєвою реакцією на мовленнєві дії комунікативного партнера. Особливо чітко це спостерігається в емоційно напружених ситуаціях. Наведемо приклад перебивання мовлення:

The phone rang and Tanner moved to answer it. It was General Barton. (a) "I'm terribly sorry about what happened to –"

(b) *"You bastard! You told me that my brother wouldn't be in any danger."*

(c) *"I don't know what went wrong, but I assure you –"*

(d) *Tanner slammed down the receiver. He heard his brother's voice and turned [4: 132].*

У фрагменті дискурсу, наведеному вище, ми стаємо свідками телефонної розмови між головнокомандувачем штабу генералом Аланом Бартоном та Теннером Кінслі. Генерал був відповідальний за досліди, які проводились у лабораторії братів Кінслі. Внаслідок непередбачуваних обставин з братом Теннера, Ендрю, стався нещасний випадок під час експерименту. Теннер Кінслі, відповідно, звинувачує у аварії генерала Бартона, адже той раніше обіцяв йому, що нічого страшного під час експериментів статись не може. Коли генерал Алан Бартон телефонує Теннеру, щоб вибачитись (а), Теннер Кінслі одразу інферує інтенції генерала: генерал Бартон не вважає себе винним у аварії та не братиме на себе відповідальність. Через те, що ця інформація суперечить когнітивній картині Теннера, він не дослуховує генерала до кінця та перебиває його (b). Уявлення Теннера про ситуацію є дещо іншим: він глибоко переконаний, що саме генерал є перешоджерелом його горя. Генерал також вірно інтерпретує інтенції Теннера, який є досить різким у своїх висловлюваннях, і навіть вдається до лайливої лексики (*You bastard!*), щоб якнайкраще передати своє ставлення до генерала. Генерал Бартон, розуміючи, як налаштований Теннер (b), намагається вдруге показати своє бачення ситуації (с), проте і цього разу йому не вдається продемонструвати Теннеру свої інтенції. Кінслі просто кладе слухавку (d), зовсім не бажаючи входити у положення генерала. У такий спосіб Теннер Кінслі вдруге перебиває генерала Бартона.

Інференційна комунікація має подвійну природу: по-перше, слухач, адресат мовлення намагається розпізнати вірно інтенції мовця, по-друге, мовець має на меті, аби його інтенції були розпізнані вірно. Більше того, ціллю мовця є вплив на когнітивне середовище його слухача або слухачів та зміна цього когнітивного середовища відповідно до своїх потреб. Крім того, інферування слухачем інтенції мовця здійснюється згідно принципу Релевантності [1: **Ошибка! Источник ссылки не найден.**]. Д. Шпербер та Д. Уїлсон вважають, що припущення є "релевантним для індивіда в даний час тоді і лише тоді, коли воно є релевантним в одному або декількох контекстах, які доступні цьому індивіду в даний час" [1: 227]. Таким чином, інферування – це процес, за якого певне припущення визначається як правдиве у порівнянні з іншими припущеннями згідно ступеня цієї правдивості.

(a) *"She thinks that now she's single, she can come running back to her good old friend Penny."*

I tried to wrap my head around it. Diane dumped me for Ryan, Ryan dumped Diane, and now she expected us to be friends again. I don't think so.

(b) *"Wait a second!" Mike interrupted. "You're friends with Diane Monroe?"*

(c) *"No, we used to be friends."*

(d) *"Wow." Mike looked impressed, "She's hot. Do you think you can introduce her to me?"* [9: 22].

Фрагмент демонструє розмову дівчини Пенні з її подругою Трейсі, якій вона жаліється на свою подругу Діану. Діана щойно розійшлася зі своїм бойфрендом і, на думку Пенні, знову бажає товаришувати із нею, адже перебуваючи у стосунках зі своїм хлопцем Раяном, Діана зовсім не приділяла часу Пенні. У розмову дівчат втручається брат Трейсі – Майк. Фрагмент цікавий тим, що інтенції Пенні були сприйняті аудиторією її слухачів частково. Коли Пенні жаліється на свою подругу Діану (a), Майк аж ніяк не переймається співчуттям до Пенні, адже це суперечить його когнітивному контексту. Він сприймає Діану Монро як дуже привабливу дівчину, яка йому надзвичайно подобається. Коли він чує це ім'я із вуст Пенні, він просто не може повірити своєму щастю. Саме ця інформація є релевантною для Майка. Аби уточнити, чи він зрозумів усе вірно, Майк перебиває Пенні (b). Таким чином, Майк інферує повідомлення Пенні у межах власного когнітивного контексту, що й викликає таку його реакцію (b), (d). Пенні, у свою чергу, розуміє коректно інтенції Майка, та відповідає вже на його запитання-перебивання, не повертаючись повністю у свій комунікативний контекст (c). Пенні пристосовується до нових умов ситуації, проте робить це у межах свого когнітивного контексту: Діана не є, на її думку, подругою у даний час, вони колись були друзями.

Говорячи про процес інферування значення, слід розрізняти демонстративну та недемонстративну інференцію [7]. **Демонстративна інференція** (*demonstrative inference*) гарантує те, що правдива вхідна інформація відповідатиме вихідній інформації, висновкам. **Недemonстративна інференція** (*nondemonstrative inference*) не означає, що вхідна інформація відповідатиме інферованій. У процесі інферування ми маємо справу саме із недemonстративною інференцією. Отож, надалі, говорячи про інференцію, ми матимемо на увазі саме недemonстративну інференцію. Таким чином, вхідна та вихідна інформації не завжди будуть однаковими в межах теорії інференції, а це, на нашу думку, суттєво відрізняє пропоновану теорію від теорії коду, де вхідний сигнал та вихідне повідомлення повинні співпадати. Єдиною умовою, яка обмежує процес виведення повідомлення в рамках теорії інференції є певний контекст, який обмежує інтерпретацію повідомлення. Розглянемо такий приклад діалогічного дискурсу, що містить перебивання мовлення:

When she finally got off the phone, a look of smugness settled on her face, (a) "You're not going to believe it," she said. "Ryan broke up with Diane."

(b) *"WHAT?" I screamed so loud, Tracy winced. (c) "You can't be serious. I've seen Diane at Ryan's locker—"*

Tracy shook her head. (d) "Jen went in early this morning with the volleyball team to practice, and the news broke. From what she knows, he broke up with her at the start of summer before she went away on vacation, but nobody really knew about it since Ryan didn't want to, I don't know, spread gossip of whatever while she was away. They wanted to wait a few more days to tell people, but Todd ended up spilling it to Hilary Jacobs, and you can imagine where it went from there."

(e) *"That's impossible," I replied. (f) "Diane Monroe and Ryan Bauer had been together for four years. They were supposed to get married, have 2.4 kids, and have a 50 percent chance of living happily ever after"* [9: 22].

У фрагменті діалогу розмова відбувається між двома подругами – Пенні та Трейсі. Головна подія, яку обговорюють наразі дівчата – це те, що Раян покинув їхню подругу Діану (a). Пенні щойно про це дізналася та повідомляє новину Трейсі. Трейсі не може в це повірити, адже почута інформація повністю суперечить якимось її уявленням про пару. Суперечливість цієї інформації з когнітивним світом Трейсі підкреслює використання нею реактивної репліки-перепиту *WHAT?*, яка покликана у даному випадку ліквідувати інформативну лакуну. Продовжуючи свою репліку (c), Трейсі намагається переконати Пенні, що отримана нею інформація ні в якому разі не може відповідати дійсності, тому інтенцією Пенні наразі є переконати Трейсі у цьому, змінити її когнітивну картину, адже вона щойно бачила Діану та Раяна біля його шафки. Пенні прекрасно розуміє інтенції Трейсі, проте не дослуховує її репліку до кінця, перебиваючи подругу (d), адже та інформація, яку хоче їй повідомити подруга, суперечить її знанням,

когнітивному контексту. Пенні розповідає Трейсі усе, що вона знає про розрив пари. Через те, що Пенні не бачила усе на власні очі, а дізналася про розрив від Джен, Трейсі все ще не вірить почутому (e), адже у її уявленнях Діана та Раян створені один для одного (f). Таким чином, когнітивна картина адресата перебування не змінюється, а отже, інтенції Пенні не втілені у повному обсязі.

Усі приклади перебування об'єднує те, що вони мають емоційну природу, саме тому до аналізу цих явищ можна застосовувати термін "емоційний резонанс", який в останні роки потрапляє у центр уваги вивчення тексту у когнітивній площині [10]. Емоції людини пов'язані з різноманітними когнітивними процесами. Вони одночасно поєднують афективні стани людини та її інтелектуальний розвиток. Емоції перебувають у зв'язку із когнітивним світом кожної особистості: когнітивні процеси впливають на емоційну сферу людини, а емоції, у свою чергу, впливають на протікання когнітивних процесів. Емоційність – це чутливість індивіда до важливих ситуацій і його емоційна реакція на ці ситуації. Емоційне ставлення до подій завжди нерозривно пов'язане із оцінкою та сприйняттям і розумінням навколишньої дійсності. Емоційний резонанс, у свою чергу, є певним прилаштуванням до ситуації, резонуванням на різноманітні події. Ми переконані, що явище перебування має емоційну природу, адже коли мовець не в змозі стримувати свої емоції, резонуючи на отриману інформацію від комунікативного партнера, він вдається до перебування як способу емоційної розрядки. Наведемо приклад перебування мовлення:

Tanner was in the waiting room at Walter Reed when one of the attending doctors approached him.

(a) "How is he doing?" Tanner asked. "Is he?" He saw the expression on the doctor's face.

(b) "I'm afraid it's very bad. Your brother is lucky to be alive. Whatever that experimental gas was, it was extremely toxic."

(c) "We can bring in doctors from –"

(d) "It's no use. I'm afraid the toxins have already affected your brother's brain cells."

(e) Tanner winced [4: 131].

Наведений приклад демонструє бесіду лікаря та Теннера Кінслі, брат якого потрапив у складну аварію, влаштуваючи експерименти із токсичними газами. Теннер сподівається, що з його братом усе буде гаразд. Для того, щоб підтвердити свої здогадки, він запитує лікаря про стан свого брата (a). Лікар, у свою чергу, перебуває Теннера, аби не надавати йому зайвих сподівань (b), адже ситуація і так є емоційно напруженою. Теннер хоче запропонувати лікарю запросити інших лікарів (c), що лише посилює емоційне напруження. Через це лікар вдруге перебуває Теннера (d) та пояснює все в деталях. Хоча це пояснення і не заспокоює Теннера Кінслі, проте він хоча б розуміє, що відбувається з його братом (e).

Емоційний резонанс передбачає певні коливання, флуктуації всередині тексту. Спробуємо зобразити явище перебування мовлення, послуговуючись синусоїдною моделлю коливань. За основу візьмемо вище наведений приклад:

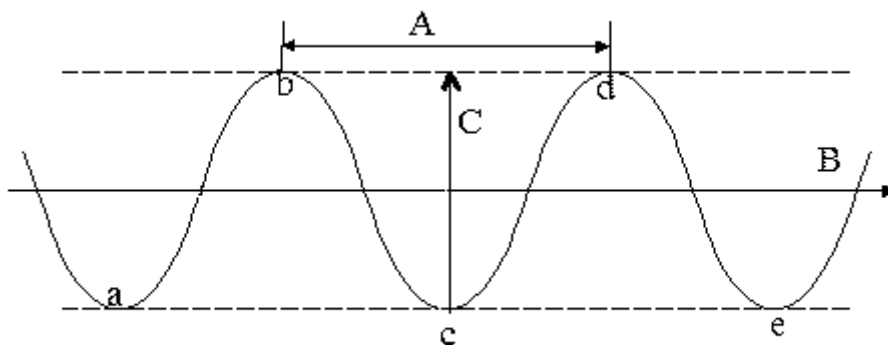

Рис. 1. Синусоїдна модель перебування мовленнєвої інтеракції.

На запропонованій моделі літерами (b) та (d) позначені моменти перебування мовленнєвої інтеракції, які, на нашу думку, несуть найбільше емоційне напруження та відповідають фазі власне перебування. Літера (a) позначає доперебивну фазу. Цей етап є моментом зародження емоційного напруження. Літера (c) позначає одночасно післяперебивну фазу першого перебування та доперебивну фазу другого. Літера (e) слугує позначенням післяперебивної фази другого перебування. Літера (A) слугує для демонстрації проміжку між двома емоційно найнапруженішими моментами комунікативної взаємодії, (B) позначає потік мовленнєвої інтеракції, а (C) – це час / відстань від доперебивної / післяперебивної фази до фази перебування.

Висновки та перспективи подальших досліджень у даному напрямку. Таким чином, вивчаючи когнітивні основи явища перебування в межах теорії інференції, не варто повністю виключати теорію коду, проте ця теорія не розкриває істинної природи когнітивних основ даного явища. Теорія інференцій за рахунок включення інтенцій до сфери дослідження, а відтак і прагматичних особливостей комунікативної взаємодії, допомагає повніше розкрити когнітивну картину перебування як інтерактивного явища. Явище емоційного резонансу, у свою чергу, апелює до емоційної природи перебування. Перебиваючи свого комунікативного партнера, людина завжди резонує на ту інформацію, яку вона отримує. Перспективою подальших досліджень є вивчення явища перебування у рамках теорії Релевантності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Шпербер Д. Релевантность / Д. Шпербер, Д. Уилсон // Новое в зарубежной лингвистике : [Когнитивные аспекты языка] . – М. : Прогресс, 1988. – Вып. XXIII . – С. 212–233.
2. Givon T. Mind, Code, and Context : [Essays in Pragmatics] / T. Givon. – Hillsdale, NJ : Lawrence Erlbaum Associates, 1989. – 456 p.
3. Hart of Dixie : [TV film series] : Pilot / [directed by Leila Gerstein]. – Studio Draft, 2010. – Season 1, Episode 1. – 42 min. – Available from : http://www.tvseries.net/play.php?id=46612_2_57.
4. Sheldon S. Are You Afraid of Dark / Sidney Sheldon. – William Morrow, 2004. – 361 p.
5. Болдырев Н. Н. Фреймовая семантика как метод когнитивного анализа языковых единиц / Н. Н. Болдырев // Проблемы современной филологии : [Межвуз. сб. научн. тр.]. – Мичуринск : МГПИ, 2000. – Вып. № 1. – С. 36–45.
6. Lamb Wally We are Water / Wally Lamb. – Harper Perennial, 2013. – 828 p.
7. Sperber D. Precise of Relevance : Communication and Cognition / D. Sperber, D. Wilson // Behavioral and Brain Sciences. – 1987. – № 10 (4). – P 695–754.
8. Grice H. P. Utterer's Meaning, Sentence-meaning, and Word-meaning / H. P. Grice // Foundations of Language. – Academic Press : New York, 1968. – № 4. – P. 225–242.
9. Eulberg E. The Lonely Hearts Club / Elizabeth Eulberg. – New York, 2010. – 126 p.
10. Воробйова О. П. Ідея резонансу в лінгвістичних дослідженнях / О. П. Воробйова // Мова. Людина. Світ : [До 70-річчя проф. М. П. Кочергана. 36. наук. статей] / [відп. ред. Тараненко О. О.]. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2006. – С. 72–86.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Shperber D. Relevantnost [Relevance] / D. Shperber, D. Uilson // Novoe v zarubezhnoi lingvistike [New in the Foreign Linguistics]: [Kognitivnye aspekty yazyka]. – M. : Progress, 1988. – Vyp. XXIII .: – S. 212–233.
2. Givon T. Mind, Code, and Context : Essays in Pragmatics / T. Givon. – Hillsdale, NJ : Lawrence Erlbaum Associates, 1989. – 456 p.
3. Hart of Dixie : [TV film series] : Pilot / [directed by Leila Gerstein]. – Studio Draft, 2010. – Season 1, Episode 1. – 42 min. – Available from : http://www.tvseries.net/play.php?id=46612_2_57.
4. Sheldon S. Are You Afraid of Dark / Sidney Sheldon. – William Morrow, 2004. – 361 p.
5. Boldyrev N. N. Freimovaia semantika kak metod kognitivnogo analiza yazykovykh edinit [Frame Semantics as a Method of Cognitive Analysis of Language Units] / N. N. Boldyrev // Problemy sovremennoi filologii : [Mezhvuz. sb. nauchn. tr.]. – Michurinsk : MGPI, 2000. – Vyp. № 1. – S. 36–45.
6. Lamb Wally We are Water / Wally Lamb. – Harper Perennial, 2013. – 828 p.
7. Sperber D. Precise of Relevance : Communication and Cognition / D. Sperber, D. Wilson // Behavioral and Brain Sciences. – 1987. – № 10 (4). – P 695–754.
8. Grice H. P. Utterer's Meaning, Sentence-meaning, and Word-meaning / H. P. Grice // Foundations of Language. – Academic Press : New York, 1968. – № 4. – P. 225–242.
9. Eulberg E. The Lonely Hearts Club / Elizabeth Eulberg. – New York, 2010. – 126 p.
10. Vorobyova O. P. Ideya rezonansu v lingvistichnykh doslidzhennyakh [The Idea of Resonance in Linguistic Researches] / O. P. Vorobyova // Mova. Lyudyna. Svit : [Do 70-richchya prof. M. P. Kocherhana. Zb. nauk. statei] / [vidp. red. Taranenko O. O.]. – K. : Vyd. tsentr KNLU, 2006. – S. 72–86.

Кириченко Т. С. Когнитивная сущность перебивания речи.

В статье исследуются когнитивные основы перебивания речевой интеракции. В ходе исследования перебивание речи рассматривалось в рамках теории инференции, которая противопоставляется теории кода, и эмоционального резонанса. Результаты исследования подкреплены примерами диалогической речи из кинофильмов и произведений современных британских и американских авторов XX – начала XXI века. В конце статьи представлены выводы и сформулированы перспективы дальнейшего исследования перебиваний в речевой интеракции.

Ключевые слова: перебивание, теория инференции, теория кода, инференциальная коммуникация, остенсивная коммуникация, остенсивно-инференциальная коммуникация, интенция, эмоциональный резонанс.

Kyrychenko T. S. Cognitive Peculiarities of Speech Interruptions.

The research deals with the cognitive basis of speech interruptions in connection with the pragmatic peculiarities of communication, since pragmatics is the key to an integrated understanding of life, behavior, cognition and communication. Furthermore, the study of interruptions cognitive basis will lead to understanding of a true nature of this phenomenon. The results of the research are bolstered with examples of dialogic discourse taken from the films and works by contemporary British and American authors of the XX – XXI centuries. The article investigates the cognitive basis of the speech interruptions in terms of inference theory, which is opposed to the theory of code and emotional resonance with the help of following methods: the method of text analysis and pragmatic interpretation of the text is employed with the aim to analyze intentional content of utterances and determine their communicative and pragmatic features; descriptive and analytical methods are used to analyze specific facts in different communicative situations. We do not exclude completely the code model, but the main feature of the inference theory is that it considers the utterance from the angle of the speaker's intentions, and the core feature of communicative interaction between the speaker and the listener is the attempt of the listener to understand the intentions of the speaker. The phenomenon of emotional resonance appeals to the emotional nature of the interrupting process. Interrupting a communicative partner we always resonate on the information we receive. Therefore, the inference theory, as well as the theory of emotional resonance, helps to understand the cognitive nature of speech interruptions.

Key words: *interruption, inference theory, code theory, inferential communication, ostensive communication, ostensive-inferential communication, intention, emotional resonance.*